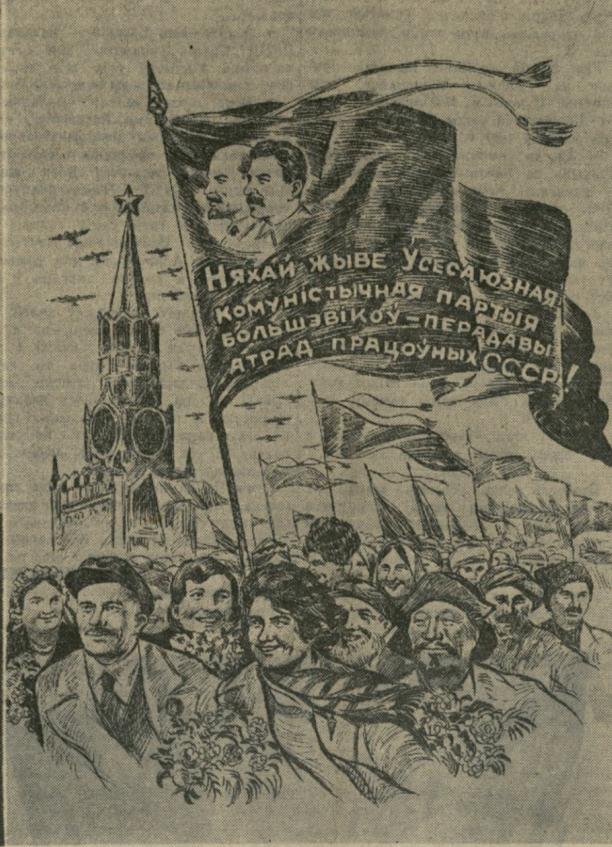

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК І МЕНСКАГА АБКМА КП(б)Б

№ 258 (6234) | 7 лістапада 1938 г., панядзелак | ЦАНА 10 КАП.

Няхай жыве ХХІ гадавіна Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі ў СССР!

ХХІ ГАДАВІНА

Сёння народы неасяжнага Саюза святкуюць ХХІ гадавіну Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі. Радам з ім гадавіну Вялікага Кастрычніка святкуюць працоўныя ўсяго свету, усё перадавое і прагрэсіўнае чалавецтва. У гэты найвялікшы дзень узоркі ўсіх эксплуатаемых звернуты да СССР — бацькаўшчыны сусветнага пролетарыята. Магутны маяк соцыялізма паказвае ўсім прызначаным шляхам да вызвалення ад гнёту капітала.

Вялікая Кастрычніцкая соцыялістычная рэвалюцыя «адкрыла новую эпоху сусветнай гісторыі» (Ленін), эпоху пролетарскіх рэвалюцый. Яна карэнным чынам павярнула гісторыю чалавецтва ад старога, капіталістычнага, да новага, соцыялістычнага свету. Яна раскалола свет на дзве супроцьлеглыя сістэмы: сістэму гнінучага, загніваючага капітала і сістэму пераможнага соцыялізма.

Вялікая Кастрычніцкая соцыялістычная рэвалюцыя ўпершыню ў гісторыі чалавецтва арганізавала дзяржаўны апарат эксплуатацыйных класаў і стварыла дзяржаўна новага тыпу — саветы, органы диктатуры пролетарыята. На змену буржуазнай парламенцкай дэмакратыі прыйшла соцыялістычная ўлада саветаў — пролетарская дэмакратыя.

21 год таму назад большэвіцкая партыя, кіруючая гегемія чалавецтва Леніным і Сталіным, узяла на сябе масы на пераможны штурм капітала. Большэвіцкая партыя падняла мільёны людзей на барацьбу за сацыялізм, яна правяла народныя масы праз гарніла грамадзянскай вайны, праз незабыўныя годкі двух сталінскіх пільготкаў: у бялітаснай барацьбе з ворагамі народа заваявала гістарычную перамогі соцыялізма на адной шоста частцы зямнога шара.

З найвялікшай горадасцю аглядаюцца народы Саюза на працягу дзесяцігоддзяў, гіганцкай перамогі, дасягнуты пад сцягам партыі Леніна—Сталіна, напаліваюць радасцю сэрцы саветскіх людзей. Соцыялізм увайшоў у штодзёны быт народа, ператварыўся з векавечнай мары ў цудоўную сапраўднасць.

Кожны саветскі чалавек няверна шчасліў тым, што ён жыве ў вялікую сталінскую эпоху — эпоху цудоўных, нябачаных спраў. Як магутны, несакрышальны гранітны ўтэс, узвышаецца Саветскі Саюз над бунтуючым зморчым морам крыві і слёз, якім заліт капіталістычны свет. Сусветна-гістарычная перамога соцыялізма ў СССР забяспечыла росквіт соцыялістычнай прамысловасці і сельскай гаспадаркі, рэзкі ўздым лабарыту працоўных, гіганцкі рост навукі і культуры.

21-й год Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі прынёс з сабой новы перамогі соцыялізма. Гэта быў год новай паласы развіцця нашай краіны, паласы «завяршэння будаўніцтва соцыялістычнага грамадства і паступовага пераходу да комуністычнага грамадства» (3 гісторыі ВКП(б)).

Вялікае ўрачыстасцю саветскага народа з'явілася выбары ў Вярхоўныя Саветы СССР, саюзных і аўтаномных рэспублік, на аснове Сталінскай Канстытуцыі.

Гэтыя выбары бліскуча прадэманстравалі маральна-палітычнае адзінства саветскага народа, вялікую дружбу народаў СССР, паказалі ўсяму свету, што саветскі народ несена агуртван вакол комуністычнай партыі і вялікага правядыра таварыша Сталіна.

Поўная перамога сталінскага блока комуністаў і беспартыйных на выбарах у Вярхоўныя Саветы з'явілася новым трыумфам партыі большэвікоў, пад слаўным сцягам якой заваяваны гіганцкі перамогі соцыялізма.

У гэтым годзе саветскі народ з поспехам выкарчоўваў ворагаў народа, ачышчаў краіну ад шпіёнаў, дыверсантаў, зраднікаў і радыма. Працэс права-траціцкага блока ўскрыў перад усім светам страшныя, звырныя, гнусны твар траціцкаў, бухарынаў, буржуазных нацыяналістаў — злейшых ворагаў народа, полных агентаў крывавага фашызма. Працоўныя нашай краіны ўсямерна дапамагалі саветскай рэвалюцыі, кіруюмай сталінскім народам таварышам Ежовым, знішчаць аэіныя гнёзды траціцка-бухарынскіх шпіёнаў, выкурваць іх з усіх штыліяў, як шалёных палуюк. Саветскі народ і надалей будзе бялітасна знішчаць ворага, які-бы маскай ён ні прыкрываўся, якую-б лічынку ён ні апранаў.

Фашысцкім агентам не жыць на саветскай зямлі! Не аслабіць ім, не падарваць нашай магутнасці і сілы! Японская ваеншчына хацела прапачыць штыком сілу нашай доблеснай Чырвонай Арміі. У раёне возера Хасан чырвоныя байцы паказалі японскім самураям усю магутнасць саветскай зброі. З імем Сталіна на вуснах ішлі героі Хасана ў атаку на японскіх захватчыкаў, грамлілі ворага, ачышчалі свяцішчыну саветскаму зямлю ад фашысцкіх войск. Героізм далёкаўсходнікаў, іх мужнасць і бясстрашнасць, праўдзеныя ў баях у Хасана, будучы вечно служыць узорам саветскага патрыятызма, бязмежнай любові да радзімы. Няхай ведаюць ворагі, што кожнага з іх чакае лёс японскіх самураяў, калі яны толькі напрубуюць перайці свяцішчыны саветскай рубяжкі.

Саветская краіна — сапраўдная радзіма герояў. Слаўныя сыны і дочкі радзімы штодзень паказваюць узоры мужнасці, бясстрашнасці, настойлівасці ў дасягненні сваёй мэты. Няма такіх перамог, якія маглі-б спыніць большэвікоў! Усё свет быў у захваленні ад бяспрыкладных перадаў сталінскага сокала Владзіміра Кожына, пераічных саветскіх жанчын Валенціны Грызалубавай, Паліны Осіпенка і Марыны Раскавай, зрабіўшых на працягу сутак гіганцкі скачок Масква—Далёкі Усход, у імя любові да радзімы ажыццэвіўшых цудоўныя справы. Іх адвага, бясстрашнасць і высокае майстэрства выклікаюць у кожнага з нас пачуццё гонару за сваю радзіму, за яе выдатных сыноў і дочку.

Упэўнены ў сваіх сілах, поўны горадзі за сваю магутную квітнеючую радзіму, песна агуртаваны вакол сваёй партыі і вялікага правядыра таварыша Сталіна сустракае 170-мільённы саветскі народ ХХІ гадавіну Кастрычніка. Маючы такую партыю, такога правядыра, саветскі народ пераможны!

7 лістапада 1938 г.

Таварышы чырвонаармейцы, камандзіры і палітработнікі!
Віншую вас з 21-й гадавінай Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі ў СССР.

3 года ў год расце і мацее наша радзіма — вялікі Саветскі Саюз. Як гранітны ўтэс высіцца ён сярод мугнага мора капіталістычнага хаоса, усяляючы мільёнам тружанікаў і прычечаных усёго чалавецтва надзею на аб'ядненне ад капіталістычнага рабства, злобы і страх нашым класавым ворагам.

Праішоўшы год, як і ранейшы, прынёс Саветскаму Саюзу новы перамогі і дасягненні на ўсіх галінах гаспадарчага, палітычнага і культурнага жыцця. Наша сацыялістычная дзяржава, якая не ведае эканамічных крызаў, узяла ў строй і ў праішоўшым годзе новыя гіганты індустрыі, павялічыла прамысловую прадукцыю і янаменна развіла на базе сучаснай тэхнікі сваю сацыялістычную сельскую гаспадарку.

У нашай краіне, даўно забывшай аб фабрыканне і памешчыку, не ведаючай бяспрацоў, з дня ў дзень, з месіца ў месіца павышаецца лабарыту працоўных, усіх грамадзян нашай дзяржавы.

Саветская навукка і культура за праішоўшы год дасягнулі новых і выдатных поспехаў. Вучоныя, інжынеры і тэхнікі ўсіх спецыяльнасцей і работнікі мастацтваў сваімі дасягненнямі паказваюць бязмежнасць развіцця навукі і культуры ва ўмовах сацыялістычнага ладу. Жанчына — роўнапраўны грамадзянін краіны саветаў, нароўні з мужчынам ставіць стаханавыя рэкорды ў прамысловасці, сельскай гаспадарцы, перамагае на самай перамогі, робіць навуковыя адкрыцці. Героі Саветскага Саюза тт. Грызалубава, Осіпенка і Раскава — гэтыя нашы выдатныя жанчыны, не адлікаваць, з ім у імя ішчы сотні тысяч саветскіх жанчын, паказваючы ўзоры выдатнейшых дасягненняў ва ўсіх галінах творчасці і працоўнага жыцця.

На фабрыках і заводах, у калгасах і рудніках, у Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскім Флоте, ва ўсіх галінах навукі і ў мастацтва, скрозь і ўсюды кіпіць творчая работа па ўзмацненню матэрыяльных і духоўных багаццяў нашай слаўнай сацыялістычнай радзімы.

Зусім не тое ў капіталістычным свеце. Ён палкам паграза, забываецца ў сваіх уласных невырашальных супярэчнасцях. Так званыя «старыя дэмакратыі» ў паніцы шукаюць выхад у тупіку гэтых супярэчнасцей у фашызме. У Еўропе паступова, але няўхільна ліквідуюцца апошнія рэшткі буржуазнай дэмакратыі.

У Саветскім Саюзе поўнаасцю ажыццэўлена Сталінская Канстытуцыя, самая дэмакратычная, самая свабодная, самая перадавая Канстытуцыя ў свеце.

Праішоўшы год быў годам магутных дэмакратычных маральнага і палітычнага адзінства ўсяго нашага народа — рабочага класа, калгаснага сялянства і саветскай інтэлігенцыі. Яны прадэманстравалі сваю бязмежную адданасць партыі Леніна—Сталіна і саветскаму ўраду. На выбарах у Вярхоўныя Саветы СССР і Саюзных рэспублік увесь народ аддаў свае галасы блоку комуністаў і беспартыйных, ватыраваў за диктатуру рабочага класа, за сацыялізм.

Пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна саветскі народ і ў праішоўшым годзе бялітасна прысякаў, карчаваў, як і надалей будзе прысякаць і выкарчоўваць ачынную работу воражэй агентаў траціцка-бухарынскіх шпіёнаў і школьнікаў дыверсантаў і школьнікаў Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі мае і будзе мець самы моцны і надзейны тыл.

21-ю гадавіну свайго існавання Саветскі Саюз святкуе ў абстаноцы ўзрошчай ваеннай небяспекі. Ачагі вайны, запаленыя фашызмам на захадзе і ўсходзе, разгарачацца ў новую, другую сусветную імперыялістычную бойню. Надалей апошніх месіцаў у Цэнтраль-

най Еўропе і Узброеная інтэрвенцыя ў Іспаніі і Кітаі з'яўляюцца наглядным таму пацвярджэннем. Народныя масы Іспаніі і Кітаі самааддана і доблесна адстаяваюць сваю незалежнасць і права на жыццё, не гледзячы на тое, што вайскі інтэрвентаў не абмяжоўваюцца ваеннымі дзеяннямі на палях сражанняў, а бялітасна разбураюць мірныя гарады і сёлы, знішчаючы тысячы і тысячы ні ў чым непавінных мужчын, жанчын і дзяцей. Еўропа ў цяперашні час прадстаўляе сабою ўжо не «параховыя матэрыялы», а палы «арсенал з выбуховымі матэрыяламі», гатовы ў любы момант ад першай іскры ўзялечце ў паветра.

Перад тварам гэтай небяспекі, перад тварам новай сусветнай бойні і нападу на Саветскі Саюз, Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія заўсёды будзе напалітасна гатовая. Наша армія развіваецца і расце разам з ростам усёй краіны. 21-ю гадавіну Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі яна сустракае новымі поспехамі ў баявой і палітычнай падрыхтоўцы і ў справе далейшага авалодання рознастайнай і высокай ваеннай тэхнікай. Нашы байцы, камандзіры і палітработнікі, бязмежна адданы сваёй радзіме, саветскаму ўраду і партыі Леніна—Сталіна, з'яўляюцца надзейнымі абаронамі дзяржавы рабочых і сялян. Рааграміўшы ў сваіх радах зраднікаў і шпіёнаў, Чырвоная Армія стала ішчы маналітней, аччы больш моцнай.

Чырвоная Армія заўсёды гатовая да абароны саветскай зямлі ўсёй сілай сваёй магутнасці ад псягання ўсіх ворагаў. Напалітасна баі за возера Хасан паказалі ўсю сакрушальную сілу нашай доблеснай Чырвонай Арміі. Байцы, камандзіры і палітработнікі, перамогшы ўсе труднасці, стойка абаранялі саветскія рубяжы і доблесна ад-

лі напад ворага, які прабываў прымаць свае ўлюбёныя «металы» на тэрыторыі Саветскага Саюза.

Надалей за возера Хасан гэта толькі эпизод, «разведка бою» з боку праішчых абшчына іму вельмі дорага, аднак падобнага роду налёты не выключаны і надалей. Чырвоная Армія павінна быць на-чаку, гатовай адказаць на ўдар дываным ударам.

Зараз, калі тэрміны перадаўшкі скарачаюцца і гарызонт пакрыт свінцовымі хмарами вайны, трэба памятаць, што перамога гуецца да вайны, у штодзёнай упорнай арганізаванай працы, вучобе і трэніроўцы.

«...трэба ўсямерна ўзмацніць і ўмацаваць нашу Чырвоную армію, Чырвоны флот, Чырвоную авіяцыю, Асаовіяхім. Трэба ўвесць наш народ трымаць у стане мабілізацыйнай гатоўнасці перад тварам небяспекі ваеннага нападу, каб ніяка «выпадковасць» і ніякія фокусы нашых знешніх ворагаў не маглі засцігнуць нас знянацку.»

Гэта сталінскае ўказанне павінна праводзіцца ў жыццё ўсёй масай работа і начальніцкага састава РСЧА. Мы, армія сацыялізма, заўсёды павінны памятаць сваю гістарычную місію — ахраніць, адстаяць ад усіх і ўсялякіх ворагаў нашу радзіму, фарпост новага чалавецтва.

Чырвоная Армія да гэтага заўсёды гатовая. Яна сваю гатоўнасць будзе павышаць, уласканальваць, шліфаваць.

Няхай жыве наша слаўная, магутная сацыялістычная радзіма!

Няхай жыве пераможная Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія!

Няхай жыве Усесаюзна партыя большэвікоў, арганізатар сацыялістычнай рэвалюцыі, партыя, якая вядзе нашу краіну па шляху перамогі!

Няхай жыве наш вялікі Сталін!

Народны Камісар Абароны Саюза ССР
Маршал Саветскага Саюза К. ВАРШЫЛАЎ.

ЗАГАД НАРОДНАГА КАМІСАРА АБАРОНЫ САЮЗА ССР

7 лістапада 1938 г.

№ 236

г. Масква

Таварышы чырвонаармейцы, камандзіры і палітработнікі!
Віншую вас з 21-й гадавінай Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі ў СССР.

3 года ў год расце і мацее наша радзіма — вялікі Саветскі Саюз. Як гранітны ўтэс высіцца ён сярод мугнага мора капіталістычнага хаоса, усяляючы мільёнам тружанікаў і прычечаных усёго чалавецтва надзею на аб'ядненне ад капіталістычнага рабства, злобы і страх нашым класавым ворагам.

Праішоўшы год, як і ранейшы, прынёс Саветскаму Саюзу новы перамогі і дасягненні на ўсіх галінах гаспадарчага, палітычнага і культурнага жыцця. Наша сацыялістычная дзяржава, якая не ведае эканамічных крызаў, узяла ў строй і ў праішоўшым годзе новыя гіганты індустрыі, павялічыла прамысловую прадукцыю і янаменна развіла на базе сучаснай тэхнікі сваю сацыялістычную сельскую гаспадарку.

У нашай краіне, даўно забывшай аб фабрыканне і памешчыку, не ведаючай бяспрацоў, з дня ў дзень, з месіца ў месіца павышаецца лабарыту працоўных, усіх грамадзян нашай дзяржавы.

Саветская навукка і культура за праішоўшы год дасягнулі новых і выдатных поспехаў. Вучоныя, інжынеры і тэхнікі ўсіх спецыяльнасцей і работнікі мастацтваў сваімі дасягненнямі паказваюць бязмежнасць развіцця навукі і культуры ва ўмовах сацыялістычнага ладу. Жанчына — роўнапраўны грамадзянін краіны саветаў, нароўні з мужчынам ставіць стаханавыя рэкорды ў прамысловасці, сельскай гаспадарцы, перамагае на самай перамогі, робіць навуковыя адкрыцці. Героі Саветскага Саюза тт. Грызалубава, Осіпенка і Раскава — гэтыя нашы выдатныя жанчыны, не адлікаваць, з ім у імя ішчы сотні тысяч саветскіх жанчын, паказваючы ўзоры выдатнейшых дасягненняў ва ўсіх галінах творчасці і працоўнага жыцця.

На фабрыках і заводах, у калгасах і рудніках, у Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскім Флоте, ва ўсіх галінах навукі і ў мастацтва, скрозь і ўсюды кіпіць творчая работа па ўзмацненню матэрыяльных і духоўных багаццяў нашай слаўнай сацыялістычнай радзімы.

Зусім не тое ў капіталістычным свеце. Ён палкам паграза, забываецца ў сваіх уласных невырашальных супярэчнасцях. Так званыя «старыя дэмакратыі» ў паніцы шукаюць выхад у тупіку гэтых супярэчнасцей у фашызме. У Еўропе паступова, але няўхільна ліквідуюцца апошнія рэшткі буржуазнай дэмакратыі.

У Саветскім Саюзе поўнаасцю ажыццэўлена Сталінская Канстытуцыя, самая дэмакратычная, самая свабодная, самая перадавая Канстытуцыя ў свеце.

Праішоўшы год быў годам магутных дэмакратычных маральнага і палітычнага адзінства ўсяго нашага народа — рабочага класа, калгаснага сялянства і саветскай інтэлігенцыі. Яны прадэманстравалі сваю бязмежную адданасць партыі Леніна—Сталіна і саветскаму ўраду. На выбарах у Вярхоўныя Саветы СССР і Саюзных рэспублік увесь народ аддаў свае галасы блоку комуністаў і беспартыйных, ватыраваў за диктатуру рабочага класа, за сацыялізм.

Пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна саветскі народ і ў праішоўшым годзе бялітасна прысякаў, карчаваў, як і надалей будзе прысякаць і выкарчоўваць ачынную работу воражэй агентаў траціцка-бухарынскіх шпіёнаў і школьнікаў дыверсантаў і школьнікаў Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі мае і будзе мець самы моцны і надзейны тыл.

21-ю гадавіну свайго існавання Саветскі Саюз святкуе ў абстаноцы ўзрошчай ваеннай небяспекі. Ачагі вайны, запаленыя фашызмам на захадзе і ўсходзе, разгарачацца ў новую, другую сусветную імперыялістычную бойню. Надалей апошніх месіцаў у Цэнтраль-

най Еўропе і Узброеная інтэрвенцыя ў Іспаніі і Кітаі з'яўляюцца наглядным таму пацвярджэннем. Народныя масы Іспаніі і Кітаі самааддана і доблесна адстаяваюць сваю незалежнасць і права на жыццё, не гледзячы на тое, што вайскі інтэрвентаў не абмяжоўваюцца ваеннымі дзеяннямі на палях сражанняў, а бялітасна разбураюць мірныя гарады і сёлы, знішчаючы тысячы і тысячы ні ў чым непавінных мужчын, жанчын і дзяцей. Еўропа ў цяперашні час прадстаўляе сабою ўжо не «параховыя матэрыялы», а палы «арсенал з выбуховымі матэрыяламі», гатовы ў любы момант ад першай іскры ўзялечце ў паветра.

Перад тварам гэтай небяспекі, перад тварам новай сусветнай бойні і нападу на Саветскі Саюз, Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія заўсёды будзе напалітасна гатовая. Наша армія развіваецца і расце разам з ростам усёй краіны. 21-ю гадавіну Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі яна сустракае новымі поспехамі ў баявой і палітычнай падрыхтоўцы і ў справе далейшага авалодання рознастайнай і высокай ваеннай тэхнікай. Нашы байцы, камандзіры і палітработнікі, бязмежна адданы сваёй радзіме, саветскаму ўраду і партыі Леніна—Сталіна, з'яўляюцца надзейнымі абаронамі дзяржавы рабочых і сялян. Рааграміўшы ў сваіх радах зраднікаў і шпіёнаў, Чырвоная Армія стала ішчы маналітней, аччы больш моцнай.

Чырвоная Армія заўсёды гатовая да абароны саветскай зямлі ўсёй сілай сваёй магутнасці ад псягання ўсіх ворагаў. Напалітасна баі за возера Хасан паказалі ўсю сакрушальную сілу нашай доблеснай Чырвонай Арміі. Байцы, камандзіры і палітработнікі, перамогшы ўсе труднасці, стойка абаранялі саветскія рубяжы і доблесна ад-

лі напад ворага, які прабываў прымаць свае ўлюбёныя «металы» на тэрыторыі Саветскага Саюза.

Надалей за возера Хасан гэта толькі эпизод, «разведка бою» з боку праішчых абшчына іму вельмі дорага, аднак падобнага роду налёты не выключаны і надалей. Чырвоная Армія павінна быць на-чаку, гатовай адказаць на ўдар дываным ударам.

Зараз, калі тэрміны перадаўшкі скарачаюцца і гарызонт пакрыт свінцовымі хмарами вайны, трэба памятаць, што перамога гуецца да вайны, у штодзёнай упорнай арганізаванай працы, вучобе і трэніроўцы.

«...трэба ўсямерна ўзмацніць і ўмацаваць нашу Чырвоную армію, Чырвоны флот, Чырвоную авіяцыю, Асоавіяхім. Трэба ўвесць наш народ трымаць у стане мабілізацыйнай гатоўнасці перад тварам небяспекі ваеннага нападу, каб ніяка «выпадковасць» і ніякія фокусы нашых знешніх ворагаў не маглі засцігнуць нас знянацку.»

Гэта сталінскае ўказанне павінна праводзіцца ў жыццё ўсёй масай работа і начальніцкага састава РСЧА. Мы, армія сацыялізма, заўсёды павінны памятаць сваю гістарычную місію — ахраніць, адстаяць ад усіх і ўсялякіх ворагаў нашу радзіму, фарпост новага чалавецтва.

Чырвоная Армія да гэтага заўсёды гатовая. Яна сваю гатоўнасць будзе павышаць, уласканальваць, шліфаваць.

Няхай жыве наша слаўная, магутная сацыялістычная радзіма!

Няхай жыве пераможная Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія!

Няхай жыве Усесаюзна партыя большэвікоў, арганізатар сацыялістычнай рэвалюцыі, партыя, якая вядзе нашу краіну па шляху перамогі!

Няхай жыве наш вялікі Сталін!

Народны Камісар Абароны Саюза ССР
Маршал Саветскага Саюза К. ВАРШЫЛАЎ.

ЗАГАД НАРОДНАГА КАМІСАРА ВАЕННА-МАРСКАГО ФЛОТА САЮЗА ССР

7 лістапада 1938 г.

№ 220

г. Масква

Таварышы чырвонафлотцы, чырвонаармейцы, камандзіры і палітработнікі!
Віншую вас з 21-й гадавінай Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі ў СССР.

Сёння ў гарадах і сёлах нашай неабсяжнай краіны народы Саветскага Саюза свабодна і радасна дэманструюць перад усім светам сваю любові і адданасць сацыялізму, радзіме, вялікай партыі Леніна—Сталіна, правядыру і другу таварышу Сталіну.

Праішоўшы год для нашай краіны быў, як і мінулыя годкі, годам гераічнай барацьбы і новых перамог. Гэты год адзначан росквітам сацыялістычнага дэмакратычнага, бурным уздымам народнай гаспадаркі і культуры, азнаменаваным новымі подзвігамі і масавым гераізмам.

У радаснай і творчай працы, у жорсткіх схватках з ворагамі партыі і народа Саветскі Саюз дасягнуў яркага росквіту і магутнасці.

Наша краіна ўладае магутнай індустрыяй, буйнейшым у свеце сацыялістычным земляробствам. Расквінула культура народаў Саветскага Саюза, дасягнуты велізарныя поспехі ў навукі, тэхніцы і мастацтва. Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя, алкрыўшая новую эру ў развіцці чалавецтва, раскрыла невычарпальную крыніцу народных і культурна-ўсіх галінах вытворчасці і культуры.

Саветская ўлада стварыла і выхавала сваю народную інтэлігенцыю — частку вялікага саветскага народа, соль саветскай зямлі.

Гераічны подзвіг і мужнасць слаўных дзяцей саветскага народа Героюў Саветскага Саюза тт. Грызалубавай, Осіпенка і Раскавай — яркае пацвярджэнне палітычнага і культурнага росту свабоднай саветскай жанчыны.

На аснове ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі створана і ўмацавалася непарушная брацкае саларужавства ўсіх народаў СССР.

Незыхаема маральна-палітычнае адзінства саветскага народа.

Гэтыя гераічныя перамогі атрыманы працоўнымі нашай радзімы пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна ў бялітаснай барацьбе з усі

Шчасце жыць у Сталінскую эпоху

ГУТАРКА ПРА ЗАМОЖНАСЦЬ

Кожны раз, калі Егор Міхайлавіч Барыскін — калгасны пазарнік і член сельскага савета — уступае на свой пост, ён уважліва аглядае давераную яму на час дзяжурства праціпажарную маймаю. Правяршыў помпу, загляне ў бочкі, ці напоўнены яны вадой, паглядзіць, у якім становішчы багры, напярэць падрыхтаваную аэроу.

Побач з пажарным хлывам — канюшня. Егор Міхайлавіч лічыць сваім абавязкам правярць і коней, прымацаваных да калгаснай пажарнай дружыны. Іх чацвёра. Яны заўсёды стаць у станках і мерна жуць авёс ці мурожае пахучае сена. Але варта толькі трывожна прагучаць звону, як коні рвуцца са станкоў і, літаральна, праз некалькі мінут імчаць па вёсцы пажарную машыну, бочкі з калгаснымі пажарнікамі да месца здарэння.

У канюшні Барыскін заўсёды сустракаецца са старым — і па галад і па стажу работы — калгасным конюхам Іванам Казіміравічам Швэдзікам.

— Як маеш, Іван Казіміравіч? — Нічога сабе...
— Два сярбы корак абменьваюцца навінам. Паведамляючы яны і пра набіты калгаснікамі рэчы да свят, і гавораць аб тым, хто з калгаснікаў закачвае будаваць новыя дамы, перавозныя з хутароў.

— Здаецца, ужо гаспадарак дваццаць пераехала, — не то пытае, не то скардзіць стары конюх.

— Якіх там дваццаць? Гэта-ж палова новай вёсці вырастае... І ты будзіла, што за народ пайшоў. Бывала, каб пабудавалі якую хатку, а цяпер годзі траба было па трымі грошы капіці. А зараз праз месяц-два, глядзі — і новы дом вырастае, ды яшчэ з трыснягом. І кожны нароўць свой дом як прыгажэй аддзельць...

— Народ чагун жыць на шыроку нагу, таму і не жадаюць жыць у кур'яных якіх-небудзь.

— А паглядзеў-бы ты, Іван Казіміравіч, якую мая вёсці стала! — хваліцца Барыскін. Сваёй вёсці Егор Барыскін лічыць тую вёсці, на якой жыць і, як член сельскага савета, адказвае за гэты ўчастак. — Больш духот то паўдзень пасадзіць. Праз два-тры годзі гэта не вёсці будзе, а цалая аля.

— Мо' яшчэ скажаш — цалы бульвар?

— І то праўда... З цягам часу і бульварам стане. Заможнасць і культурнасць нашых калгаснікаў павіна быць віда на толькі ў поўным дастатку на стады, ды ў тым, што ў кватэры павіна быць дабраўная мэбля, нікельваны лоджак і розныя там ішчыя рэчы. Гэта ў нас ужо амаль у кожнага ёсць. Траба зараз, каб дамы нашых калгаснікаў і калгасныя вёсці былі не горш за гарадскія. Вось я і раблю так, каб кожны, працяжваючы, спыніўся і спытаў: «Што гэта за калгас таварыш?»

— А яму адказаў-лі? «Чырвоныя класікі»... А хто гэта ў нас пакапаўся калгасную вёсці ў такі прыемны выгляд прывесці? А яму адказаў-лі: «А наш член сельскага савета Егор Барыскін...» Вось я яно, разуменьне... Заможнасць, брацен ты мой.

Егор ўсімачуся ў паралезушыя вусы. Егор Міхайлавіч узрадаваўся на словы на гонты даж канюшні. Пра гэтым ён некалькі разоў зло буркае сабе пад нос: «Колькі ні гавару, каб хутчэй пажарную вышкі пабудавалі, ды боюць не пашкодзіла-б мець. Дыг не-ж... З дня на дзень усё адкаляваць будаўніцтва. А ты тут ды-пай вачыма. Хіба можна простым во-

кам такіх абшырняў ўладанні калгаса абінуць».

З даху канюшні перад калгасным пажарнікам на ўсе бакі раскінуліся калгасныя ўладанні — вуліцы, гаспадарчыя і культурныя будынкі, сярэд якіх асабліва выдзяляюцца клуб, хата-радаўля, памышканы поўнай сярэдняй школы, у якой навучаецца 700 дзяцей калгаснікаў, будынкі сельсавета і праўдзіна калгаса.

У вёсці найбольшым 135-гектарным садзе па-асенію пуста і ціха. Вільготны вецер арывае алонныя лісце са стромкіх топаляў і высокіх размаштых ліп, якія мялікімі кружачка ў паветры. У далечы за садом балеюць горы капусты. Адтуль даносіцца сардэчная дзявочая песня. Мілагучны прыемны голас стыхануці гароднай брыгады Марфы Вайковай асабліва выдзяляюцца з дзявочага хору і звінціць над вахонімамі калгаса.

У калгасе даўно скончылася гарачая пара. Калгас і калгаснікі даўно разлічыліся з дзяржавай. Зараз заганчваюцца ўборка на гародзе, ад якога атрымана ў гэтым годзе каля 120 тысяч рублёў прыбытку. Больш 90 тысяч рублёў атрымана ад саду, ды 100 з лішнім тысяч рублёў ад МТФ. Вялікі прыбыткі калгаса, высокі працэнт выдаткаў.

Акідваючы гаспадарчым вокам калгасныя ўладанні, Егор Міхайлавіч ніяк не можа ўважць, што толькі дваццаць адзін год таму навад усё гэтае багацце належала памешчыкам Патонаву і Красінскаму. Колькі злёзкі і ўніжаны напірлася беднота, працуючая за грошы на паноў. Якім далёкім здаецца той час, калі ў вёсцы, апрача царквы, манастыра, невялікай аднакласнай школы, нічога не было. Памешчыка, пана, урадніка — вось каго ведаў сельнін. Гэта ім ён клануўся ў ногі, атрымаў іх паскудныя рукі і потым атрымаваў ад іх аплывуці.

На былых панскіх землях квітнею калгасныя жытці. Шчырыя словы падзікі і любі да камуністычнай партыі і правядыра народаў — вялікага Сталіна гучаць у песнях калгаснікаў.

Са школы, якая знаходзіцца ў білым панскім доме, высялаў гурбоў выбіваюць дзеці. Сярод іх Егор Барыскін пазнае і сваіх дзяцей. Голасна смеючыся, дзеці бескалатна рассягаюцца па ліпавых алях, якія ўславы аплывуць лісцем.

— Ты толькі падумай, Іван Казіміравіч, — адказвае ў канюшні вяртаецца да конюха Барыскін, — калісьці сюды пай даваў нагой ступіць-бы не дазваляў, а зараз — усё гэта нама. У стары час у нашай вёсцы працаваў толькі адзін настаўнік, а цяпер працуе 21... — Далаў яшчэ двух аграномаў, фельчара, акушорку, ветфельчара, — гаворыць Іван Казіміравіч.

— Усёго, глядзі, — добрая поўсотня налічваецца нашых калгасных інтэлігентаў, а колькі зяцей нашых калгаснікаў вучыцца яшчэ ў вышэйшых навуковых устаноўках.

Калгасны пажарнік, чыныя крошачы па двору, пільна ахоўвае ад агню калгасную маемасць. Ён поўны радасці і гонару за сваю пшчаслівую сацыялістычную радзіму, за сваю камуністычную партыю, за свайго любімага прагядыра народаў вялікага Сталіна, які вывёў сялянства на шырокую дарогу поўнакроўнага жыцця.

Н. ВІШНЕУСНІ.

Калгас «Чырвоны хлебавар», Гомельскі раён.

Група стыханых-дзярж калгасі Імя Куйбышава, Бабурынскага раёна. Злева направа: Т. А. Петух, С. Т. Парык, М. Ф. Сямёнаў і Е. Т. Чарныца. Фото Л. Мазалева (СФ).

НА БАЯВЫ ПОСТ БРАТА

Выконваючы адказнае ўрадавае заданне, загінуў смяротна храбры мой сын, ордэнаносец, камандзір танка Пётр Корсунаў. Паведамленне аб яго смерці глыбока закруціла нас, яго бацьку і маці. Мне і жонцы па шасці дзясоткаў год. Пётр быў старэйшым з сыноў, уважлівы да нас, старыкоў.

Сілу перанесці горыч яго страты мужа, як падабае грамадзянам нашай краіны, нам дала ўведальненне таго, што Пётр загінуў, бяспрашна выконваючы заданне рабоча-сялянскага ўрада. Пётр да канца дзён сваіх святых памятаў словы клятвы прапоўнаму народу «За справу сацыялізма і брацтва народаў не шпалаваць ні сваіх сіл, ні самаго жыцця». За радзіму, за шчасце савецкага народа аддаў ён жыццё. Таго можа быць больш багадородным такой смерці. Уся наша сям'я ганарыцца Пятром, вярным сынам народа.

Майму малодшаму сыну Цімафею было семнаццаць год. Аднак ён, парываючыся са мной з мацю, з уобі см'ей, цвёра рашыў заняць месца загінуўшага брата, стаць доблесным танкістам Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі. Мы не перашкаджалі яго намеру. Ён выражаў наша жаданне. Я рашыў халадчавы і наркова абароны таварыша Варашчылава аб залічэнні сына Цімафея ў тую часць, дзе служыў яго брат. Я абяцаў наркому, што Цімафей будзе дастойным брата і заўсёды будзе гадоў рынуцца са сваёй баявой машынай у бой з ворагам. Нарком задавоўў прасьбу бацькоў. У пачатку кастрычніка Цімафей з радасцю заняў месца брата.

Нашым бацькоўсім благаслаўленнем яму было: высока захоўвай гонар баява Чырвонай Арміі, будзь зоркім вартавым, лепш вучывай баявую тэхніку, каб яна ў тваіх руках была грознай сілай.

У нашай краіне клопаты аб Чырвонай Арміі, аб яе сіле, аб яе баявой магутнасці, аб сталінскай стойкасці яе ваяроў — кроўная справа кожнага савецкага грамадзяніна. Брат становіцца на месца загінуўшага брата — гэта стала слаўнай традыцыяй савецкіх патрыётаў.

Ніколі і вікому не зламціць арміі, у якой рэзэрв — увесь народ, у якой памочнікі ўсе, зольныя насіць зброю, зольныя падносіць патроны, зольныя дапамагаць раненым. Ужо ўдумае адчыніць на сваёй спіне сілу нашай Чырвонай Арміі, на першым кроку зламае сваю паганую галаву, на першым кроку спатыжнецца так, што больш не ўстане.

І. К. КОРСУНАУ,
калгаснік калгаса «Чырвоны ўшодзь», Аршанскага раёна.

ШЧАСЦЕ ЖЫЦЬ У НАШАЙ КРАІНЕ

Па той бок граніцы, за рубяжамі майёй сонечнай радзімы няшчасце быць малым. Там сотні тысяч юных, моцных, адароных талентамі і адольнасцімі, безнадзейна шукаюць, дзе прыкласці свае сілы. Адаўжыўшыся знайсці кошы ілюк-небудзь работу — там у 20 год працякаюць жыццё, тое жыццё, якое дае ім капіталістычны лад.

Мне — 23 год. Над майёй радзімай яра овец сонца Сталінскай Канстытуцыі. Маё заўтра — яшчэ ярчэй, яшчэ красачэй, чым сёння. Мне і майё сэрчэчкім неабым жудасны сэнс слова «беспрацоў».

Аб нас, грамадзянах аляінай у савецкай сацыялістычнай краіне, няўсыпна клопашыцца большэвіцкая партыя. та-

варыш Сталін. Вось чаму кожны з нас так пільна імкнецца напоўніць жыццё беззаветным служэннем умадаванню магутнасці сваёй радзімы.

Не выпадкова сярод савецкай моладзі так многа ініцыятараў стыханска-савецкай працы. Не выпадкова сярод савецкай моладзі так многа герояў, так многа талентаў. Гераям — тыповая рыса нашай моладзі: За светлае жыццё, якое большэвіцкая партыя і яе вялікі правядыры Ленін і Сталін далі савецкаму народу, кожны з нас, не задумваючыся, аддаць усё свае сілы, а калі траба будзе, і жыцця.

В. П. ВАНОВІЧ,
тонар паравознага дэпо станцыі Орша.

Лешны стыхануці гомельскага паравоз-вагоннарамоннага завода. Яны сістэматычна перавозваюць парку. Злева направа (першы рад): І. Я. Барыскін, Ф. Д. Кашыца, Ф. С. Цыгараў, П. М. Сявельцаў (другі рад) — І. І. Севасьянаў, Н. А. Кісялёў, І. С. Харушоў. Фото Я. Салавейчыка.

З БАЙЦОЎ—У КАМАНДЗІРЫ ТРАНСПАРТА

У Сталінскай Канстытуцыі залатымі словамі заававаны Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі. І сёння, святкуючы XXI гадавіну Кастрычніцкай рэвалюцыі, кожны з нас, карыстаючыся вялікімі правамі Сталінскай Канстытуцыі, мыслена падагульняе: а што-ж я даў радзіме ў палязку за бальшоўскія аб нас клопаты партыі, Урада, вялікага Сталіна; з якімі даліся ўспрыманнямі я сустракаю гэта вялікае свята працоўных усёго свету.

1938 год з'яўляецца асабліва выдатным годам у мым жыцці. Следуючы слаўнаму прыкладу ініцыятараў стыханска-краваносаўскага руху на чыгуначным транспарце: Крываноса, Огнева, Багданава, я ў гэтым годзе першым на Заходняй чыгушцы прымаючы новы метад камбінаванага аплывення паравозаў «ФД», чым дабіўся вялікай эканоміі чорнага золата — выгала.

На працягу ўсяго гэтага года я няспынна працаваў над тым, каб мой метал стаў здабыткам шырокіх мас паравознікаў і прыема бацьш плады сваёй работы, якія ўважліва вялікім поспехам. Пераважаю большасць паравознікаў Заходняй чыгушкі, працуючы майм металам, дае вялікую эканомію агалу. Віцебскае паравознае дэпо, якое гады мела перапад выгала г' мільёны рублёў, цяпер дае вялікую эканомію.

В. А. ДРЭВІН,
нам. начальніка Віцебскага паравознага аддзялення.

Я СТАЎ СОВЕЦКІМ ІНТЭЛІГЕНТАМ

Сёння мне асабліва радасна. Дзень XXI гадавіны Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі з'яўляецца для мяне дзеньным святам. Некалькі дзён таму зааваў і скончыў Беларуска-дзяржаўны політэхнічны інстытут, атрымаў аване інжнера-тэхнолага сілікатнай прамысловасці.

Я, сын калгасніка з Гарадоцкага раёна, стаў савецкім інтэлігентам. Рагам са мною інстытут скончылі былыя рабочыя, калгаснікі, дзеці працоўных. Толькі савецкая ўлада, партыя большэвікоў далі нам магчымасць скончыць вышэйшую навуальную устаноў, стаць інтэлігентамі савецкага народа.

К. КІСЯЛЁЎ,
Старшыня Савета Народных Камісараў БССР.

РОСКВІТ БЕЛАРУСКАЙ КУЛЬТУРЫ І НАВУКІ

Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя звергла ўладу буржуазыі і паказала шлях вызвалення ад гнёту капітала. Упершыню ў гісторыі чалавечтва быў створан новы тып дзяржавы — сацыялістычная савецкая дзяржава. Усе прыгнечаныя і эксплуатаваныя бачаць, да якога шчаслівага і радаснага жыцця прывяла партыя Леніна—Сталіна ўсе народы, насяляючы наш вялікі Савецкі Саюз. У рэвалюцыйнай Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі беларускі народ упершыню ў гісторыі свайго развіцця набыў сваю дзяржаўнасць. За 21 год савецкай улады Савецкая Беларусь, на сілгу яког ззяе ордэн Леніна, дзякуючы правільнаму правядзенню ленынска-сталінскай напьянальнай палітыкі, пры дапамозе вялікага брацкага рускага народа, з забітай, адсталай, некультурнай, непісьменнай калоніі царскай Расіі, з краіны галечы, бязпрая і гнёту працоўных ператварылася ў роўную сярод аляінашчэй саюзных рэспублік, у квітневаючу індустрыяльна-калгасную Беларуска-Савецкую Сацыялістычную Рэспубліку.

Прапоўнае сялянства дарэвалюцыйнай Беларусі азнаходзілася ў цошак малазямельна, памешчыка-кулацкай кабала, адсталай тэхнікі. Больш палаяны ўсім ачыям належала памешчыкам і духавенству.

Наспымныя клопаты і дапамога ЦК ВКП(б), савязнага ўрада і асабіста таварыша Сталіна прапоўналі Беларускай ССР адкрыць перад ім шырокі шлях гаспадарча-палітычнага ўмацавання і росту заможнасці і культуры. Асабліва вялікімі з'яўляюцца поспехі савецкай культуры, савецкай навукі.

За годы першай і другой сталінскіх пяцігодкаў, побач з велізарным ростам усёй народнай гаспадаркі, выраслі і расцвілі культура, наву-

ка і мастацтва савецкага народа. Пад геніяльным кіраўніцтвам вялікага Сталіна савецкі народ будзе новае, бласлававае грамадства, старае новую культуру і мастацтва, авалодвае багаццем савецкай культуры.

Толькі ў нас, у краіне сацыялізма, культура, навука і мастацтва з'яўляюцца здабыткам усёго народа. Нідзе і ніколі ні адна дзяржава свету не пабудавала столькі школ, клубоў, ладзачы культуры і тэатраў, колькі пабудавала ў нас за 21 год існавання савецкай улады.

Няўхільна ажыццяўляючы ленынска-сталінскую напьянальную палітыку, беларускі народ, пры дапамозе браціх народаў ССР, і асабліва вялікага рускага народа, у барацьбе з ворагамі народа — трапкістамі, бухарынцамі, беларускімі напьянал-фашыстамі дабіўся велізарных поспехаў і ў справе развіцця беларускай культуры, напьянальнай па форме і сацыялістычнай па змесце.

Да Кастрычніцкай рэвалюцыі ў Беларусь не было ні аднаго навуковага даследчага інстытута, а зараз ёсць 41 у дарэвалюцыйнай Беларусі была толькі адна вышэйшая навуальная устаноўа — Горакі сельскагаспадарчых інстытуту. У сучасны момант мы маем Беларуска-дзяржаўны ўніверсітэт, палітэхнічны інстытут, Політэхнічны інстытут, Ветэрынарны інстытут медыцынстыты ў Менску і Віцебску і інш.

У цяперашні час у БССР вучыцца студэнтаў у 75 разоў больш чым у 1913 годзе. Толькі за апошнія чатыры годы выпушчана 9.806 спецыялістаў і інжынераў, урачоў, педагогаў, юрыстаў і інш. У снежні 1928 года ў Беларусь арганізавана Акадэмія навуку, у якой працуюць 306 навуковых работнікаў. У Беларусі ёсць 1.268 навуковых работнікаў, з іх 270 жанчын. Выхаваны бе-

ларускі кадры навуковых работнікаў, якіх зараз ужо налічваецца 500 чалавек.

Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя перад кожным прапоўнаў адкрыла шырокі творчы прастор. Група малых вучоных Акадэміі навуку да XXI гадавіны Кастрычніцкай рэвалюцыі і да 20-годдзя камсомала стварыла канструкцыйны вопытны тар-фарны газогенератарныя устаноўах для сельскай гаспадаркі і торфараспавава і правяла лабараторныя і палітычныя выпрабаванні газогенератарнага трактара на торфе, які далі станоўчыя рэзультаты.

Гісторыя беларускага народа была гісторыяй палітычнага і напьянальнага прыгнечання.

Да Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі ў Беларусь 75 проц усёго насельніцтва было непісьменным, з сярод жанчын непісьменным было 90 проц. У сучасны момант школьнай сеткай ахоплены ўсе дзеці як у гародзе, так і ў вёсцы. Навучанне ў школах вядацца на беларускай і рускай мовах. Рашэнне XVII парт'яла аб усёагульным абавязковым навучанні на базе сямігодка выканана.

Усёго навучаюцца ў 1939 годзе будзе 1.256 тысяч. У 1938 годзе ўжо ёсць 31.100 навучнікаў. У 1938 годзе мы маем 7.071 школу, у той час як у 1914 годзе было ўсяго 4.171 школа. На стыхануці да рэвалюцыі налічвалася ўсяго 7.164 ў 1938 годзе ў 22 вышэйшых навуальных устаноўах вучыцца 16 тысяч студэнтаў, у 80 пелвучылішчах і тэхнікумах ёсць 30.660 студэнтаў і ў 20 рабфаках — 5.600 студэнтаў у ўсяго — 52.200 чалавек.

Выдаткі па асвеце на 1939 год будучы складаць 499.250 тысяч рублёў. Выдатак па бюджэту ў 1939 годзе па сацыяльна-культурны мерапрыемствы будзе складаць 73 проц.

Найвялікшыя перамогі на фронце сацыялістычнай культуры забеспечваюць для ўсіх грамадзян нашай вялікай радзімы права на асвету, што залісана ў найвялікшым дакуменце нашай эпохі — у Сталінскай Канстытуцыі.

Таксама далака шагнула наперад ахова здароўя ў Беларускай ССР. Праклятай спадчынай мінулага паведзена жорсткае барацьба. З твару беларускай зямлі зніклі такія хваробы, як халера, каўтуш, чума, воспа і зваротны тиф. Рэзка знізіліся і іншы інфекцыйныя захворванні.

За годы рэвалюцыі вырас выдатны Клінічны гародок у г. Менску, шмат новых больніц, радзільных дамоў, лічых ясляў і інш.

Лепшыя людзі навукі аддаюць свае веды, каб поўнашчы ліквідаваць захворванні сярод працоўных. Сярэдні радыус абслугоўвання сельскімі ўрачоўмі ўчасткамі ў 1914 годзе склаўся 28,8 кілометра, а ў 1938 годзе — 9 кілометраў. У нашай рэспубліцы налічваецца 618 урачэбных амбулаторыяў, 700 фельчарска-акушорскіх пунктаў, 129 лічых консультацый, 326 сельскіх урачэбных участкаў і многа іншых медыцынскіх устаноў.

У 1914 годзе ў Беларусь было ўсяго толькі 425 урачоў, а ў 1938 годзе — 2.700. Бюджэт аховы здароўя ў 1914 годзе склаўся ўсяго толькі 800 тыс рублёў, а ў бягучым годзе — 250 мільянаў рублёў. Пасля вялення дэкрэта ўрада аб дапамозе многадзетным выплываю дзяржаўнай дапамогі многадзетным мацярам па БССР 52.212 тыс рублёў.

У 1938 годзе адараруджэнні мерапрыемствамі (санатарныя лагеры, плянкі і інш.) ахоплены 11 тысяч школьнікаў.

Даўно адышлі ў цёмнае мінулае знахаркі, гадалкі, аказавыя сьмеды цыцкусы дапамогу сельскаму насельніцтву.

Якім цяжкім кашмарам здаецца на даўнае мінулае нашага народа. Беларускаму народу прадастаўлены ўсе магчымасці для ўсебаковага развіцця, прадастаўлена шырокая свабод-

да развіцця яго здольнасцей, дараваніяў, талентаў.

У цяжкія годы грамадзянскай вайны, калі расійская контррэвалюцыя і міжнародная буржуазія прабавалі залушыць малалуду Савецкую Расію, калі партыя ваявала за разарушы, голаланды, — Ленін і Сталін не забывалі аб навуцы і мастацтве.

У артыкулах, прамовах, дэкрэтах і настановах урада ярка праўдзілаўся мудрасці Леніна і Сталіна, іх любіба да працоўных мас, надзвычайныя клопаты аб росце культуры і мастацтва блізкага народа.

У цяперашні час у Беларусі ёсць 14 драматычных тэатраў, 16 навуальных устаноў мастацтва, 2 тэатральныя студыі, дзяржаўная кансерваторыя і закончан будаўніцтвам Вялікі тэатр оперы і балета.

Апрача таго, у гарадах і рабочых пасёлках Беларусі ёсць 2.944 клубы, у раёнах — 88 дамоў сакультуры і 1.417 чыт-чатальні і калгасных клубоў.

Важкі гэтых палітасветных устаноў існуюць дзясці тысяч гурткоў мастацкай самалезнасці: драматычныя музыкяльныя харавыя, танцавальныя, вышучыныя і т. д.

Надўна закончылася ў г. Менску рэспубліканская алімпіада гурткоў мастацкай самалезнасці, якая выдатна прадамастравала дасягненні ў галіне народнай творчасці працоўных Беларусі.

Наша краіна па праву ганарыцца малымі майстрамі мастацтва, выхаванымі савецкай школай, атрымаўшымі буйныя перамогі на міжнародных конкурсах у Варшаве, Бруселі і іншых гарадах.

Беларуская кінематаграфія па апошнія годы дасягнула велізарных поспехаў. Рад фільмаў як, напрыклад «Балтыны», «Шукальнікі шчасця», «Дачка радзімы» і інш., мелі велізарныя поспехі на ўсіх акраях Савецкага Саюза.

Налічваецца 1.133 кіноўстаноўкі з іх гучавых 491.

Небывалага росквіту дасягнулі за годы рэвалюцыі беларуская літаратура і народная творчасць. У рэспубліцы

ёсць 197 друкаваных газет. Саюз савецкіх пісьменнікаў аб'ядаў у сваіх радах лепшых пісьменнікаў, паэтаў, драматургаў.

Зусім іншае мы маем у краінах фашызма.

Панская Польшча і фашысцкая Германія ператварыліся ў змрочную турму народаў. Фашызм — злейшы вораг усякай культуры і навукі.

Над сонцам Сталінскай Канстытуцыі пышыя цвітуць народныя таленты. НА ЗДЫМКУ (злева направа): НАТА ФАМІНА займаецца па класу рэалі ў групе адораных дзяцей менскай музычнай школы ўкраінскі танец «Гіпакс» у выкананні самадзейнага калектыва го- гоўскага чыгуначнага клуба ім. Леніна; вучань менскай музычнай школы сын калгасніка калгаса «Прамень кошы», Жытэвіч- кага раёна, ВАНЯ МАЛІНОўСкі грае на баяне. Фото С. Грына.

МАЛАДЫЯ ПАТРЫЕТЫ

(Пагранічныя эпизоды)

Раніцою да байцоў-пагранічнікаў прыбеж залыхаўшыся хлопчык.

— Хачу бачыць начальніка! — сказаў ён, звартаючыся да дзяжурнага, які стаў ля варот.

— На што табе начальнік?

— Паўз нашу хату прайшоў нейкі незнаёмы чалавек. Пайшоў у лес.

..Хутка хлопчык, 12-гадовы сын калгасніка, Косік, бег уперадзе начальніка заставы па тое месца, куды ішоў незнаёмы. Косік паказаў пагранічнікам, куды направаўся падаронны чалавек.

Незнаёмага звалілі. Ён аказаўся ворагам.

— Быў такі выпадак. Ваўка і маці Косіка пайшлі на работу. Косік астаўся дома адзін. Ён сядзеў у садзе і чытаў кніжку. Да яго падыйшоў стары і папрасіў шыянку вады.

— Акуль ты, дзядулі? — спытаў яго Косік.

Стары назваў вёску, якая сапраўды была недалёка ад Косікавага дому.

— Я нават быў у гэтай вёсцы. Там ёсць калгас.

— Ага, ага. А я член гэтага калгаса, — адказаў стары.

Косік прынёс шыянку вады і па- чаў уважліва разглядаць дзеда. Старык выкідаў у яго падаронасць.

Напіўшыся вады, дзед хапеў ужо адыходзіць.

— Адпачні, дзедка, — сказаў Косік, — я пабегу ў хату і прынесу га- зету. Там змяшчана зямка аб нашым калгасе. Цікавая зямка.

— Добра, сыноч, прынесі газету, па- слухаю, што там напісана, — згадзіўся старык.

Косік пабег, але не ў сваю хату, а да суседа. Расказаў там аб падарон- ным старыку і вярнуўся зноў, тры- маючы ў руках газету. Пакуль Косік чытаў дзеду зямку аб калгасе, яго таварыш на школе Жоржык паведаміў пагранічную заставу.

Час ішоў. Хлопчык неспрыява па- глядаў на дарогу. Старык хапеў ужо адыходзіць. З-за хаты паказаліся два пагранічнікі. Старык захаляўся.

— Не бойся, дзед, — сушыкаў яго Косік.

..Кароткі вобск. З галавы «стары- ка» зліваўся парок...

Вучань Менскай музычнай школы СЕМА РЭГІНБОГЕН займаецца па класу віяліччал. Фото С. Грына.

НОВЫ РЕКОРД

тав. І. І. ГУДАВА

Норма выканана на 6,459 процантаў.

5 лістапада на станкабудуўнічым заводзе імя С. Орджанікідзе знатыя фрезероўшчык депутат Вярхоўнага Савета СССР І. І. Гудавіч у асямяна- ванне XXI гадавіны Кастрычніка ўста- навіў новы рэкорд высокай прадукцый- насці працы. Апрацоўваючы на гары- зантальна-фрезерным станку кулачок для закізму матэрыялу, ён выканаў норму на 6,459 проц. Раней гэта дэ- таль апрацоўвалася ў 5 аперацый, а цяпер тав. Гудавіч рабіў усе гэтыя аперацыі адначасова пры дапамозе чатырох спецыяльных прыставаў. Ён фрезерваў адразу 32 дэталі.

Я мы сабе сеем і сеем...

А мы сабе сеем і сеем Пшаніцу і раласць і кветкі, Ачышчаным сеем насеннем Шчаслівых нашых палеткі.

Над Тамзаў, над Сенай, Над Віслай, Над чорным Берлінам, над Рымам Крывавая хмара завісла, Крывавым слянецца дымам.

Мадрыд абступілі бандыты З Берліну і Рыму, як спруты, І цуць куюць ненастына, Народу свабоднаму пугы.

У Прагу разбойнікаў зграя Залеэла і грабіць там нівы, З-пад Токіо аброд самураў Катую Кітай нешчаслівы.

А мы сабе сеем і сеем Пшаніцу і раласць і кветкі, Ачышчаным сеем насеннем Шчаслівых нашых палеткі.

Гудкі нашых фабрык, заводаў Складаюць нам песні і думы, І сэрцы прасторам, свабодай Калышуць нам трактароў шуму.

Шляхі нам далёка, адкрыта Ляглі ва ўсе свету староны, І нацы ружай-кветкай славіты Нашы не нашлае груган чорны.

Стайць наш страж на граніцах, Вартуе ад чорнай паласці І нашы загоны з пшаніцай, І наша вялікая шчасце.

І мы сабе сеем і сеем Пшаніцу і раласць і кветкі, Ачышчаным сеем насеннем Шчаслівых нашых палеткі.

З усмешкай мы жонцой глядзім у вочы, — Збіраем кветкі-папараці ў ночы, Днём з ясным сонцам холім падруку.

Квіццята шырокія дарогі Кабернам перад намі ў свет ляглі, Заранні сцюшлю промні над нога І па ўборанай па-святочнаму зямлі.

Для нас цвітуць сады і агароды, І жытні звысокае каласы; Галубяць думкі, льноў нам асалоду Жывою гутаркай бары, лясы.

Г. СМУЦНЯ.

Растуць, цвітуць сады і вінаград, У сонцы спеюць сочныя плады; Па травах сочных у лясных прысадах Пасецца статак рослы, малады.

Багацьце ў нашым маладым прыселі З павагаю асела на куче, І класатліва ў будні і ў іядзелі Пшанічны каравай ля нас пячэ.

Мы, гордыя сваёю доляй, воляй І добрай славай лямі людзей, Імкнемся з поглядам вакол саколкім Ды сочым бег тварэння і падей.

Дзе пуста поруч з вечным ліхалешем Са зверам лізіць самаеа жыла, Паўстаці гарды і свету свечыць Снапамі яркім жыцця й святла.

Каналамі злучылі мора з морам, Стан Волга абляла Масквы-ракі, Плывуць па сініх караблі прасторах, Плывуць, куды не плавалі вакі.

І над зямлёй пануем у высоты І над зямлёй лунюць караблі, Як мёд пчала абірае рупна ў соты, Збіраем скарб з зямлі і а-пад зямлі.

Рэж бестраўбурных воды запынілі, Плацінамі скавалі іх гульні, І асвятляць мош далі воднай сле Электрыкай савецкаю зямлю.

І там пайшла вада, дзе неба спекай Высушала голы і пасеў, Дзе ално поле пасвіў чалавека Ды лізка вецер сухавей свіспеў.

Збудзілася зямля і падзямелле, Збудзілася, што спала доўгім сном; Пакоі сухія рунно зарунылі, З-пад скал мільд палілася ручаём.

Ракой, фантазіям з зямлі б'е нафта, Б'е стуж, скуль і не сніў прыгонны дзед, І вугаль а-пад зямлі, з вугольных шахтаў, У скірту сціпніца на белы свет.

Пльве, гудзе шум гудкі, будуўнічы Па ўсёй краіне вольнай з краю ў край, З'яўляюцца радыснае ліца, І песняй жаўранкавай звоніць гай.

З усмешкай жонцой глядзім у вочы, Жышч'е нас на сваёй багаты дар, Нясе, а сонцам развіццям ночы Руплівы наш Крамлёўскі гаспадар.

ЯНКА КУПАЛА.

Менск, 3-ХІ—38 г.

ЗАКОНЧАНА БУДУЎНІЦВА ВЯЛІКАГА ТЭАТРА БССР

Да XXI гадавіны Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі закончана будаўніцтва Дзяржаўнага тэатра оперы і балета. Новы тэатр БССР з'яўляецца самым вялікім тэатральным будынкам у Беларусі і адным з буйнейшых у Саюзе. Зала тэатра разам з ложамі змяшчае да 1600 чалавек. У зале — мяккая бархатная мэбля. Сотні плафон- ваў і люстраў з тысячамі электрыч- ных лампачак даюць мяккае і прыем- ное святло. Велізарнае фойе і весты- бюль аддзелены пад мрамар і дуб. Во- ка гледача ралуде многа прыгожых за- ладзістых бар'ельефаў.

З вялікім размахам зроблена добра- механізавааная сцэнічная пляцоўка. Сцена новага беларускага тэатра не менш сцэнічнай пляцоўкі Вялікага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра Саю- за ССР. Люстра яе — 18x12 метраў, глыбіня сцэны — 36 метраў.

У тэатры зроблены ўсе ўмовы для работы артыстаў. Тут асобныя арты- стычныя пакоі на аднаго-двух чала- век. У кожным з іх — халодная і га- рчая вада, на кожнага артыста—асоб- ныя грэміравальныя столікі. Ёсць душ для артыстаў. Радыестудыя дае магчымасць артысту з яго пакоя сачыць за ходам спектакля на сцэне. Для зно- сіць з верхнім паверхамі ёсць ліфт. У двух вялікіх рэпетыцыйных залах — па 250 квадратных метраў, можна пра- водзіць рэпетыцыі з поўным саставам опернай і балетнай трупы. Пабулава- ны памяшканні для вытворчых май- стэрняў і хаванія лекарцаў.

Стар-жа, у асобных светлых аўдыто- рыях, размешчана тэатральнае вучыль- ніца.

Агульны аб'ём будынка — 160 тысяч кубічных метраў, плошча — 11 тысяч квадратных метраў.

Тэатр пабудаван па праекце архітэ- тара Лангбарда калектывам рабочых і інжынерна-тэхнічных работнікаў Бел- дзяржпромтэста. Вялікую дапамогу ў паспяховым заканчэнні будаўніцтва аказалі будаўнікам ЦК КП(б)Б і асабі- ста тав. Панамерніка.

У дні святкавання XXI гадавіны Вя- лікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі ў новым тэатры адбудзецца ўрачыстае пасаджанне пеленума Геро- сета сьмесеа з партыйным, савецкім, камсамоўскім і профсаюзным актывам сталіцы. 7 і 8 лістапада тут будуць ланы канцэрты сіламі тэатра оперы і балета, фірмароні і лепшых калектываў мастацкай самадзейнасці.

ІСПАНСКІЯ ГОСЦІ ў МАСКВЕ

5 лістапада раніцою ў Маскву на кастрычніцкія святы прыехала дэле- гацыя гераічнага іспанскага народа. Залодца да прыходу поезда на Ле- нінградскім вакзале сабраліся працоў- ныя сталіцы. У руках маладых работ- ніц—букеты кветак.

Цёпла сустрэлі сабраўшыся гасцей, сярод якіх байцы фронту Эбро, лёт- чыка 1300 рабочых Ільяна-тэкстыль- най фабрыкі, якія патрабуюць павы- шэння заробковай платы. Амаль ты- дзень чагнулася забастоўка на тэк- стільных фабрыках Жырардэўскай ма- нуфактуры.

У Антонію, пад Пазнанню, рабочыя буйнага шклозавода іпчэ 24 кастрыч- ніка абвясцілі забастоўку пратэста супроць авальнення старшынні фаб- кама і бастуюць да гэтага часу.

Усе забастоўкі, не глядзячы на рэ- прэсіі ўлад, суправаджаюцца заняццем рабочымі заводаў.

Забастоўкі ў Польшчы

ВАРШАВА, 5 лістапада. (БЕЛТА). За апошнія 3—5 дзён па ўсёй Польшчы працягваюцца магучыя хваля заб- астовак. Паводле даведання «Ро- ботніка», у Кросно (Кракаўскае вя- зельства) ужо тыдзень чагнуцца заб- астоўка 1300 рабочых Ільяна-тэкстыль- най фабрыкі, якія патрабуюць павы- шэння заробковай платы. Амаль ты- дзень чагнулася забастоўка на тэк- стільных фабрыках Жырардэўскай ма- нуфактуры.

У Антонію, пад Пазнанню, рабочыя буйнага шклозавода іпчэ 24 кастрыч- ніка абвясцілі забастоўку пратэста супроць авальнення старшынні фаб- кама і бастуюць да гэтага часу.

Усе забастоўкі, не глядзячы на рэ- прэсіі ўлад, суправаджаюцца заняццем рабочымі заводаў.

Паўстанне ў японскіх войсках

ЧУНШІН, 5 лістапада. (БЕЛТА). Толь- кі цяпер стала вядома, што трэцяя дыві- зія так называемай ахоўнай арміі, створаная японцамі ў Паўночным Кі- таі, падляла бунт і лерапіла на бок кітайскага ўрада. 2 кастрычніка гэтыя войскі, стаўшыяся калі Гуйдэ (на Лу- ханьскай чыгуны) напалі на японскія пазіцыі на ўход ад горада і перабілі японцаў. Іпчэ да гэтых падзей 8 ты- сяч салдат першай дывізіі перабілі японскіх саветнікаў і камандзіраў. Рас- страляўшы зрадніка генерала Лі Фу- хэ, салдаты перайшлі на бок цэнтраль- нага кітайскага ўрада.

Героічны іспанскі народ

ПЕРАМОЖА — РАБОТЫ НАСТАЮТ ДУГАЛОЗІВА І УБЕКАНА.

ВЫН. ОБАВЯЗІ АДНАЭНАГА РЕДІТАРА Д. Т. ЛЕБЕДЗЕУ.

Віцебскі беларускі дзяржаўны драматычны тэатр

У памяшканні Дзяржаўнага аўдэаўскага тэатра БССР

6, 7, 8 лістапада

ПРЭМ'ЕРА

Н. Пагодзін

„ЧАЛАВЕК З РУЖЖОМ“

п'еса ў трох актах, 12 карцінах.

Пачатак выцярні паказаў у 8 г. вечара.

дзённых — у 12 г.

ТАР. ХАДКЕВІЧ.

Шлях інжынера Фральцова

— Трактарыстам? Праўда?..

— Скажаў-жа, значыць будзем..

З таго дня жыццё хлопчыка пайшло па новых рэйках. Не раз яго янчэ чагнула прывычка да блуканняў, абілі пазыды, што праходзілі штудзень міма соўгаса, але ён быў акружан са- вецкімі людзьмі, іх клопатамі і гэта яго стымлівала. Паволі з'явілася цяга да сучобы. Яму паралі пераехаць на за- вод — там існавала вачэрняя школа. Так ён і зрабіў. Працуючы на бутыл- лачным заводзе, вечарам ён наведаў школу, потым вачэрні рабрак Савец- кага ўрада адкрыла моладзі невялікае шляхі да вучобы да ведаў. У ліку шчаслівых савецкай моладзі быў і я- дэлі беспрэтульны хлопчык Міхаіл Акімавіч Фральцоў, якога савецкая ўлада паставіла на ногі, забяспечыла яму цудоўныя перспектывы.

Неўзабаве ён стаў студэнтам вышэй- шага навуцальнага ўстанова і выдат- на скончыўшы яе, восенню 1936 года прыехаў інжынерам-камуністам на Ка- сцюкоўскі шклозавод імя Сталіна.

Шклозавод імя Сталіна ўступіў у строй п'яць год таму назад. У шасна- цатуу гадавіну Вялікага Кастрычніка была пущана першая чарга завода. Ён — дзевяціна першай сталінскай пя- цігодкі Раёвэй тут было голае поле, маленькі чыгуначны паўстанак ды некалькі адзіночкі хутароў. Завод амі- ніў краівай. Паабарал шырокага шасе, што ідзе з Гомалі, раскінуўся новы горад. Высокія к'артушы цахаў узні- сялі над полем. Выраслі чатырохпавяр- ховыя жылыя дамы. Гуэта зазеленелі дрэвы на скверы, рабітым руплівымі будаўнікамі. Электраправалы адысаялі

вуліцы і дамы. Новы горад быў узве- ден за кароткі час рукамі будаўнікоў, з'яўляюцца воляй партыі Леніна — Сталіна.

Фральцоў прыехаў на завод калі тут ужо была закончана будоўля ішоу час асваення складанай тэхнікі. Увесь вытворчы працэс на заводзе ме- ханізаваны. Такіх заводаў раней не было ні на Беларусі, ні на ўсёй тэры- торыі былой царскай Расіі. У спе- цыялістах была вялікая патрэба, Фральцова прызначылі аменным інжы- нерам машына-вагнага цэха.

У маладым інжынеру рабочыя ўба- чылі не толькі спецыяліста, а і золь- нага арганізатара, простага, а і чутка таварыша. Прыехаўшы з інстытута, ён набыў тут на практыцы новыя ве- ды, вучыўся сам і вучыў другіх, арга- нізаваў рух стыханаўчых, падмагаў імі. Яго амена стала адной з пера- лых на заводзе. Праз год яго відучы- лі начальнікам састаўнага цэха.

У калектыве інжынерна-тэхнічных работнікаў завода імя Сталіна Фраль- цоў не выключэнне. Яго таварышы на заводу, інжынер і тэхнікі — гэта аб- моладзе, нядаўна скончыўшыя савец- кій вышэйшы навуцальны ўстанова, або кадравыя рабочыя, атрымалі спецыяльнасць без адрыву ад вытвор- часці. Як і ён, яны людзі, вышаўшыя з працоўнага асяродка, актыўныя ар- ганізатары і грамадскія работнікі, яны — неадрыўная частка рабочага калек- тыва завода.

Фральцоў, як і яго таварышы, кроў на звязан з рабочым калектывам, жы- ве яго жыццём, яго справамі, яго ін- тэрасамі.

— Магу пахваліцца, Пётр Нікала- віч, — каза ён, зайшоўшы да паме- ніка галоўнага інжынера Штэрнова. — Сёння даламітчык Іваненка лаў но- вы рэкорд — 304 проц. нормы.

— Па праўдзе кажучы, — заўважэ той, — гэтым цяпер нікога не влад- віш. У машына-вагным цэху уся амена інжынера Спірына перавыко- нае праграму. Электраваршчык Ру- денкоў з механічнага цэха даў за апошнія дні каля 400 проц.

— Гэта-то так, але важна, што Іва- ненка—новы стыханаўскі, што неўзабаве ўвесь мой цэх стане стыханаўскім. Гэ- та важна, Пётр Нікалавіч.

У перадакстрычніцкім сацыялістыч- ным саборніцтве на заводзе выраслі кадры стыханаўчых, сталі стыханаўскімі асобныя амены, брыгады. Рабочы калектывы сустракае вялікае свята новымі вытворчымі перамогамі. Свята-ж з'явіцца адначасова і 5-гадовым юбі- леем завода. Інжынер Фральцоў—ак- тыўны ўдзельнік гэтых падзей. У да- ледкім мінулым асталося яго неспры- тливыя дзяткіства, час беспрэтуль- ны блуканняў. Ён — новы чалавек, вырашчаны большзвіцкай партыяй і біязмежна адданы яе справе. Гагорачы пра завод, які стаў для яго родным і блізкім, ён не ўтойвае пачуцця гор- дасці:

— Выдатнае прадпрыемства.. Прахо- дзіш іны раз па яго прасторных цэ- хах, бачыш стройную, узгодненую ра- боту машын, гутарыш з людзьмі, якія выраслі разам з заводам, і радуюся, што ва ўсім гэтым, што адрываецца перад табы, на ўсёй творчай рабоце калектыва ёсць аначная доля тваёй энэргіі, што ты працуеш на карысць радзімы сацыялізма, якая дала табе жыццё і шчасце..

ТАР. ХАДКЕВІЧ.

П'еса на тэму: «Гераічны іспанскі народ пераможа» — работы настаяку Дугалоўска і Убекана.

ВЫН. ОБАВЯЗІ АДНАЭНАГА РЕДІТАРА Д. Т. ЛЕБЕДЗЕУ.

Віцебскі беларускі дзяржаўны драматычны тэатр

У памяшканні Дзяржаўнага аўдэаўскага тэатра БССР

6, 7, 8 лістапада

ПРЭМ'ЕРА

Н. Пагодзін

„ЧАЛАВЕК З РУЖЖОМ“

п'еса ў трох актах, 12 карцінах.

Пачатак выцярні паказаў у 8 г. вечара.

дзённых — у 12 г.

ТАР. ХАДКЕВІЧ.